

Bort, rumot, likőrt konyakot és minden pálinka-féjét legolcsóbban Schwarcznál, Dugonics-tér 3.

A szegedi paprikaszövetség

Iria Váradi Géza, felső kereskedelmi iskolai tanár (Miskolc)

A szegedi fűszerpaprikát termelők gazdasági helyzetének megjavítása érdekében, valamint az értékesítési lehetőségek hatékony növelése érdekében a parlament 33-as bizottsága 1934 február 16-án foglalkozott Kállay Miklós földművelésügyi miniszternek a fűszerpaprikatermelés szabályozása tárgyában benyújtott rendelet-tervezetével.

Ez előterjesztés a termelést zár alá, a termelőket pedig kényszerításhoz helyezi, akik azonban csak a miniszteri engedély elnyerése után vehetők fel a paprikaszövetségbe.

A 33-as bizottságban Kállay Miklós miniszter azaz indokolta a rendelet szükségességét, hogy az akkor (1934. évi) magas (P 3.40) paprikaárak a paprikatermelés tulságos kiterjesztését, — ez pedig a hivatásos termelők tönkremenését idézte volna elő.

Visszatekintve a zárolás első két esztendejére, vizsgáljuk meg a fejleményeket, hogy azok mennyiben igazolják a földművelésügyi kormányzat elgondolását; ezt az árak kialakulásából és az igénybevett területek nagyságából véljük megállapíthatni.

1. Az édesnemes fűszerpaprika áralakulása a zárolás két évében ez volt:

	1934	jan.	febr.	máj.	aug.	dec.
P	3.20	3.40	3.10	3.10	1.80	
1935 P	2.—	1.80	1.25	2.80	2.40	

A zárolás első évében

a legmagasabb februári P 3.40-es ár az év végével P 1.80-ra esik, ami 53 százalékos értékrombolással járt; a második évben az árzuhanás folytatódott és a májusi P 1.25-ös árral mélypontját éri el, 63 százalékos veszteséggel. A magasabb augusztusi P 2.80 és a december P 2.40-es árak inkább a szörnyű aszály következményei, amely látszólagosan javuló irányzat mellett is a termelés veszteséggel zárul, mert — mint Obermayer Ernő kir. főjegyző: »A magyar paprika áruismerete« című szakmunkájából tudjuk — közepes, 150 füzér termése esetén 1 kilogram édesnemes termelői önköltségi ára P 1.50. Az idén azonban holdanként csak körülbelül 70 füzér termelt, így az 53.3 százalékos terméseszkkenés figyelembevételével: a P 2.40-es árral a termelés még mindig ráfizetéssel jár.

2. A zárolás két esztendejének mérlege nem felelt meg tehát a hozzáfűzött reményeknek,

annak ellenére, hogy a termelés második évében az igénybevett területek is csökkentek, mert:

1934-ben 7100 kat. holdon 7300 termelő, 1935-ben 6890 kat holdon 6150 termelő termelt, ami 210 hold apadást jelent, sőt — mint ismeretes — 600 ősi termelő ki sem váltotta termelői engedélyét.

A kialakult belföldi árak — ugylátszik — nem váltották ki azokat a reményeket, amelyeket a zároláshoz fűztek és egyáltalán nem igazolták a paprikarendelet elgondolójának azt az egyébkénti igazán jóakaratainak mondható elképzelését, hogy a védetség feltétlenül javuló irányzathoz vezet. Megállapítható ez a közölt statisztikai adatok ridog, de annál tájékoztatóbb számsoraiból, amelyekből kitűnik, hogy a fűszerpaprika árát annak világpiaci konjunkturalis helyzete, a szakszerű és élénk kereskedői propaganda, a belföldi kereslet nagysága és nem a paprikarendelet paragrafusai döntik el.

E tényekből a jövőre nézve talán azt a tanulságot meríthetjük, hogy a paprikaszövetség, ne csak egy egyszerű paprikanyilvántartó hivatala folyozzuk le, hanem azt a gazdaságos paprikatermelés főtevéységeibe kell állítani. Ezért kívánatos lenne, hogy az észlelt hiányosságokon okulva, a paprikarendelet é nagyszabású cél érdekében —

az alábbi fejtegetések lehető figyelembevételével — Szeged fűszerpaprikatermelésének nagy, évszázados jelentőségéhez mérten és a szegedi paprikaszövetség javára:

a legalaposabban módosíttassék.

Ha tehát újolag elismerjük, hogy a földművelésügyi kormányzat a paprikarendelet kiadásával a termelők iránti jóindulata vezérelte, — mindazonáltal a fentiek után megállapítható, hogy a rendelet a kényszerszorgalmazkodás sokatigézően túlfűtött forró légkörének kohójában készült, amely azonban teljesen figyelmen kívül hagyta — mint ki fog tűnni — a szegedi paprikatermelő személyi kiváltságával párosult egyszerű egyéni alkotókészségét. Ne csodálkozzunk tehát, hogy az új rend az ősi függetlenségben nevelődött, a fűszerpaprikatermelést meghonosító s azzal évszázadok óta foglalkozó szegedi gazdálkodók érzékenységét és büszke önértékelését észrevehetően megbántotta.

Csakugyan, ha szemlét tartunk Magyarország kerekén 3 millió tagot számláló, 12.794 működő egyesületén: alapszabályaik egyikében sem találhatjuk azt a rendelkezést, hogy tagjaik felvétele a miniszter döntésétől függ.

Ezzel szemben a paprikaszövetség alapszabályainak 8. §-a előírja, hogy csak azok a termelők lehetnek tagjai, akik a földművelésügyi minisztertől a fűszerpaprika termelésére engedélyt kapnak és ezt az 1900—1934. M. E. sz. rendelet 3. §-a értelmében a szövetségnek kiáltják. Talán nem állunk távol az igazságtól, ha arra gondolunk, hogy

az a 600 termelő, aki engedélyt a folyó évre nem váltotta ki, az elhatározását éppen a rendelet hagyományokat és szokásokat mellőző intézkedésére alapította.

Ugyane sérelmes rendelkezés szelleme kíséri a paprikarendelethez csatolt Ügyvi el. Szabályok általános rendelkezései 3. bekezdés a) pontját is, amely kimondja, hogy a paprikatermelés engedélyezése iránt benyújtott kérvényeket — vagyis a felvétel iránti kérelmeket — a szövetség csak megvizsgálja és csak javaslatot tesz a földművelésügyi miniszterhez.

Miután e rendelkezésekből kiderül, hogy a szövetségnek tagfelvételi joga nincs s így autonómiája is gyenge lábon áll, nézzük ezután, hogy a paprikarendelet szerint mi a célkitűzése?

Az alapszabályok 6. §-a szerint a szövetség feladata körébe tartozik: a) a beadó i kérvények megvizsgálása és róluk javaslattevél; b) a növényvédekezési eljárások ismertetése és terjesztése, illetőleg az államilag elismert szerek, stb. beszerzésének előmozdítása; c) a termelőknek tanácsad és felvilágosítással való támogatása; d) a fűszerpaprikaterületek és a termelt paprika mennyiségének nyilvántartása; e) a termeléssel kapcsolatban a közhatalóságok tájékoztatása és f) szakelőadások tartása.

Ha a paprikaszövetség imént ismertetett feladatait összehasonlítjuk a szegedi egyéb gazdasági közintézmények feladatkörével, érdekes és tanulságos megfigyelések birtokába juthatunk.

Igy, a Bognár Mátyás szerkesztésében 1933-ban megjelent: A Szegedi Gazdasági Egyesület ötven éve« című mű 11. oldalán az f) pont alatt azt olvashatjuk, hogy e nagymultu egyesületben évtizedek óta működik a »Paprikatermelési és kikészítési bizottság«, amelynek hatáskörébe tartozik: a paprikatermelés ki- és feldolgozási, vizsgáló és vegyelemzési ügyei.

Hasonlóképp, egy másik országosan elismert nagyszabású közintézmény Szegeden a M. kir. Mezőgazdasági és Vegyiskérieti Paprikakísérleti Állomás, amelynek feladata és rendeltetése az említett mű szerint: »szaktanácsadás, ismeretközlés,

paprikaminősítés, továbbá a termelő gazdák, árusok és kereskedők, valamint a fogyasztók részére népszerű szakelőadások tartása, évenként mintegy negyven ízben.

Ha e két, nagy multra visszatekinthető közintézmény feladatait a paprikaszövetségével egybevetjük: azokkal — mint észrevehettük — sok hasonlóságot, mondhatnánk azonosságot találunk, talán kivéve a paprika termelésére és a termelőkre vonatkozó pontos statisztikai adatok összeállítását, melyekkel az előbbieik csak mellékesen foglalkoztak.

(A második közleményt vasárnap közöljük.)

ERŐS SZAKALNAK ÉRZÉKENY BÖRNEK

Az albérló és a 150 pengő

(A Délmagyarország munkatársától.) Özv. Tóth Béláné újszegedi lakos a nyáron feljelentést tett Mezei Imre 64. esztendő vasúti nyugdíjas ellen lopás miatt. Feljelentésében előadta, hogy lakásában elrejtve tartott 150 pengő készpénzt, ezt az összeget Mezei, aki nála albérló volt kiköltözésekor elvitte, azonkívül más apróbb holmikat is magával vitt. A rendőrség lefolytatta a nyomozást de nem talált bizonyítékot Mezei ellen, így nem adtak ki ellene vádiratot ellenben az özvegy pótmagánvádat emelt ellene és az összebecsavarodott férfi kedden dr. Ráday László járásbíró elé került lopással vádolva.

A tárgyaláson a sértett és a vádlott között élénk szócsata folyt le. Mezei tagadta a lopást és azzal védekezett, hogy Tóthnének nem is volt pénze, amit ő elvihetett volna. Elmondotta, hogy nem albérlója volt Tóthnének, hanem közös háztartásban élt vele. Megegyeztek tanuk előtt és ő az egységessé után hozzáköltözött. Az volt a szándéka, hogy rendbehozza az özvegy háztartását, reggeltől estig dolgozott, megszüntette a fákat, talicskázott, minden munkát elvégzett. Abból a pénzből éltek, amit ő kapott nyugdíjából, de nem igen tudtak kijönni belőle. Ő ugyan szerény volt, megelégedett reggelire egy kávéval is. Tóthné azonban csirke-kacsapecsényét reggelizett és megivott 2—3 liter bort is. Egyre türelmetlenebb lett a helyzet. Napirenden voltak a veszekedések. Az asszony »lebalta« fenyegette, amikor látta, hogy a dolog kezd komolyra fordulni, elköltözött, pedig súlyos beteg volt.

Özv. Tóth Béláné ezzel szemben tagadta, hogy közös háztartásban élt volna Mezeivel, csak albérleti viszony volt köztük. Továbbra is azt erősítette, hogy a pénzt Mezei elvitte és azt a fiújével, Mezei Sándorral együtt különböző kocsmákban elmulatta. Bizonyítékot azonban nem tudott megjelölni, a bíróság Mezeit felmentette az ellene emelt vád alól.

Felhívás!

Vince György tulajdonát képező Szeged, Párisi-körút 37. számú házban lévő fűszerüzlet (volt Laczkovits Alajos-féle üzlet) ügyfelem átvenni szándékozik. Felhívom ezen üzlet hitelezőit, hogy a jelen felhívásomtól számított 3 nap alatti követeléseiket törvényes következmény terhe mellett irodámban írásban jelentsék be. Dr. Kasza Ferenc ügyvéd Szeged, Kossuth Lajos-sugárút 7.

Ne cserélje be a régi rádióját, mert olcsón átszereljük a legmodernebb típusra. Díjtalan árajánlattal szolgál.

Kaiser Rádiólaboratórium és Villamossági Vállalat, Dugonics tér 2. Hangfűrészei.